

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

ЗОЛТАН ЧУКА

(1901 - 1984)

Каталог изложбе

Нови Сад, 2001

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

КАТАЛОЗИ ИЗЛОЖБИ

65

АУТОРИ КАТАЛОГА И ИЗЛОЖБЕ

Ксенија Светличић и Петер Хајнрман

Библиотека Матице српске приредила је изложбу поводом стогодишњице рођења преводиоца Золтана Чуке. Изложба је отворена од 22. октобра до 5. новембра 2001. године у витринама испред Свечане сале Матице српске, а коришћена је грађа из збирки БМС.

Живот је пун случајности. Међутим, много што-шта се после покаже да није било случајно. Научио сам српскохрватски још као дете, јер је мој отац као финанс службовао по Војводини. Тако сам се пре 70 година случајно родио у Пландишту у Банату, а рано детињство провео у Бечеју и Суботици. Касније смо се одселили у Ердељ, па у Мохач, Печуј. После Првог светског рата случајно сам дошао послом у Нови Сад и ту "случајно" остао пуних дванаест година. Чврсто повезан са напредним писцима, покренуо сам у Новом Саду часопис "Ћт" (Пут), чиме сам у ствари и започео свој дугогодишњи рад на међусобном упознавању и зближавању књижевност и мађарског и југословенских народа.

Када сам се преселио у Будимпешту почео сам да преводим. Радио сам са великим жаром, као што и данас чиним. Био сам иницијатор организовања прве југословенске књижевне вечери, после које су уследиле и вечери мађарске књижевности у Београду и Новом

Саду... Пред рат сам превео три књиге, Црњанског, Колара и Цанкара, али су оне остале непродате; дошло је до познате ратне катастрофе. После Другог светског рата постао сам секретар Мађарско-југословенског друштва и потпуно се посветио превођењу. Почео сам са српским народним песмама, да би се затим низале књиге за књигом. Научио сам и словеначки и македонски, те сам тако могао да обухватим све што је било интересантно за мађарског читаоца из свих југословенских књижевности. И, ето, књига по књига и накупило се осамдесет наслова.

Золтан Чука, 1970

У свега неколико речи збијено: Золтан Чука је до сада превео на мађарски неких осамдесет књига из књижевности Југословена. То је, као што видите, читава мала библиотека. А тај по обиму и ваљаности скоро фантастични рад обавио је Чука углавном за последњих двадесетак и нешто година. Додуше, преводио је он нас већ и у младости. Прва ствар коју је превео била је *Свакидашња јадиковка* Тина Ујевића. Догодило се то године 1927. Но тај рад је био више узгредан и успутан. Да је ко тада Чуки могао рећи какав га огроман преводачки напор очекује, он би, вероватно, устукнуо пред њим. Сви знамо да оволики резултат не иде без самоодрицања; оно никада није лако.

Јер, пре свега, Золтан Чука је и сам писац, песник ваљана соја и вреле поетске крви. Који песник и писац не гледа прво себе, и који на то нема права? Таквих права имао је и Золтан Чука. Своме правоме и великоме животном задатку, превођењу из југословенских књижевности, Золтан Чука је прилазио

постепено, скоро са устезањем, не одлуком брзом нити решеношћу наглом. Прва већа ствар коју је превео, непосредно пред последњи рат, 1939, биле су *Сеобе* Милоша Црњанског. Само тешке ратне прилике биле су разлог што овај ваљан Чукин рад није ни тачније оцењен ни боље уочен. Но, чини се, Чука је, једини, у том тренутку већ добро знао шта треба у будућности да буде његов главни задатак.

Младен Лесковац, 1970

Чука је, можемо то слободно рећи, и у светским размерама сасвим особена појава. Тешко да постоји још негде у свету преводилац, без обзира на величину језика и културе, који је успео да преведе преко сто књига. Наша књижевност је тако захваљујући њему, у свој својој разноврсности и богатству, постала доступна и мађарском читаоцу, што је изузетно за пријатељство и добросуседску сарадњу.

Једна од најзначајнијих и најактивнијих личности књижевности југословенских Мађара између два рата био је Золтан Чука (1901). Његова улога као песника и организатора литерарног живота обезбеђује му изузетно место у историји књижевности југословенских Мађара. После објављивања своје прве збирке песама у Печују, долази у Југославију, где се представља као борбени апостол експресионистичког активизма, почиње да ствара свој литерарни круг и издаје часопис *Út*. За његово име је везано и издавање антологије *Сноп* (Kéve), покретање недељног часописа *Képes Vasárnap*, у чијем прилогу је, је 1928. и 1929. године, под уредништвом Корнела Сентелекија, излазио књижевни часопис *Vajdasági Írás*. У покретању часописа *Kalangya* (Крстина) такође је одиграо велику улогу. Он је најплоднији преводилац југословенске литературе.

Поезија му се родила у сазвежђу експресионизма. Овај литерарни правац следио је цело време док је боравио у Југославији (...). Његове прве серије песама можемо да назовемо

песмама-прогласима. То је био његов период ускличника почетком двадесетих година. Његове песме су попримале и улогу плаката. Својим „прогласима” није опседао само ум својих читалаца, већ је прегрштима ускличника и знакова питања деловао и на њихове очи.

Имре Бори, 1975

О Чуки преводиоцу се много зна, и могло би се још доста тога написати, али постоји, могли бисмо слободно рећи, и један „непознати Чука” (посебно за читаоце на српскохрватском језику), а то је Чука песник, уредник часописа, организатор књижевног живота. Тај „непознати Чука” такође заслужује нашу пажњу(...).

Песме Золтана Чуке су превођене на српскохрватски језик, објављиване су по часописима и антологијама, изашле су му и две збирке: *Моје двије домовине* (1972) и *Поезија* (1975); превођен је на словеначки (*Песем вечнега упора*), па и на македонски, али се слободно може рећи да је, без обзира на све, Чука као песник још увек недовољно познат и признат(...).

Због свега реченог, својим делом које је нераскидиво везано за нашу књижевност, и наше поднебље, Золтан Чука свакако заслужује нашу већу и разноврснију пажњу.

Шандор Пал, 1981

ДЕЛА

1. Versek / Csuka Zoltán. - [Pécs : "Krónika", 1920]. - 68, [4] str.
I 150389

2. Megyünk : vesek / Csuka Zoltán. - Novisad : "Reklam", 1923. -[20] str.
... IV 150680
3. Војвођанска галерија / написао Золтан Чука / rajzolta Balázs Árpád.
- Subotica : Minerva, 1927. - [200] стр.
I 39825
4. Esztendők üttöerén / Csuka Zoltán versei. - Novisad : Revü, 1927. - 15 str.
III 160186
5. Mindent legyűró fiatalság / Csuka Zoltán. - Noviszád : Uránia, 1931. - 118 str.
III 150454/I
6. Tűzharang / Csuka Zoltán. - Noviszád : Kalangya, 1933. - 87 str., [2] lista s tablama
III 160009
7. Életív / Juhász Géza bevezetőjével. - Debrecen : Ady-Társaság kiadása, 1936. - 126 str.
II 150639
8. Sötét idők árnyékában / Csuka Zoltán. - Budapest : "Láthatár" : "Studium" főbizománya, 1939. - 47, [1] str.
IV 150013

9. A jugoszláv népek irodalmának története / Csuka Zoltán. - Budapest : Gondolat, 1963. - 556 str., [32] str. s fotografijama pisaca i tablama faksimila
II 157339
10. Előretolt állásban / Csuka Zoltán. - Novi Sad : Forum ; Budapest : Magvető, 1966. - 184 str., [15] listova s tablama
II 158073
11. A szentendrei rebellis / Csuka Zoltán. - Budapest : Gondolat, 1969. - 233 str., [24] str. s tablama
II 159128
12. "Mert vén Szabadka, áldalak---" / Csuka Zoltán. - [Szabadka] : Életjel : Szabadkai Munkásegylet, 1971. - 100 str., [8] str. s tablama
I 154315
13. Moje dvije domovine / Zoltán Csuka. - Sarajevo : Svjetlost, 1972. - 111, [1] str.
II 49847
14. Poezija / Zoltán Csuka. - Zagreb : Mladost, 1975. - 164 str.
I 27698

15. Pesem večnega upora / Zoltán Csuka. - Murska Sobota : Pomurska založba, 1976. - 83, [2] str.
II 65037
16. Az idő mérlegén / Csuka Zoltán. - Budapest : Magvető, 1977. - 637 str.
II 162872
17. Bizonyágul / Csuka Zoltán versei. - Budapest : A Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, 1983. - 102 str.
II 164594

18. Есенско путење / Золтан Чука. - Скопје : Огледало, 1983. - 74 стр.
II 88798

ПРЕВОДИ

19. A centrifugális táncos / Manojlovics Tódor. - Novi Sad : Uránia, [1931]. - 79 str.
II 152287
20. Délszláv népballadák / Vuk Szteván Karadzsiacs eredeti népdalgyűjtéséből fordította Csuka Zoltán. - Budapest : "Faust", 1946. - 184 str.
II 151679
21. Jama / Ivan Goran Kovacsics. - [Budapest : s. n., 1946]. - [28] str. P. o.: Forum; Budapest, 1946 okt.
I 152054
22. Híd a Drinán / Ivo Andrics. - Budapest : Szikra, 1947. - 335 str.
II 150074
23. Gúzsbakötött élet / Boriszláv Sztankovics. - Budapest : Szikra, 1948. - 185 str.
II 153164
24. Respektus Vásza / írta Ignyátovity Jakov. - Budapest : Magyar-Jugoszláv Társaság, 1948. - XVI, 155 str.
III II 282
25. Hegyek Koszorúja / Petár Petrovics Nyegos. - Budapest : Budapest Székesfővárosi Irodalmi és Művészeti Intézet, [s. a.]. - 148 str.
I 153106

26. Gúzsbakötött élet / Boriszláv Sztankovics. - Újvidék : Testvériség-Egység, 1952. - 186 str.
II 153165

27. Vezírek és konzulok / Ivo Andrić. - Novi Sad : Forum, 1962. - XVI, 591 str.
II 157208/1
28. Elátkozott udvar / Ivo Andrić. - Novi Sad : Forum, 1962. - 494 str.
II 157208/3
29. A Kisasszony / Ivo Andrić. - Novi Sad : Forum, 1962. - 461 str.
II 157208/4
30. Fényes a tűz lángja / fordította Csuka Zoltán. - Bratislava : Slovenské vydavateľstvo krásnej literatúry = Szlovákiai Szépirodalmi Könyvkiadó, 1962. - 200 str.
ΦK II 51
31. Híd a Drinán / Ivo Andrić. - Novi Sad : Forum, 1962. - 438 str.
II 157208/2
32. Híd a Drinán / Ivo Andrić. - Bukarest : Irodalmi Könyvkiadó, 1966. - 413, [2] str.
II 163314
33. A dervis és a halál / Meša Selimović. - Budapest : Európa Könyvkiadó, 1968. - 450 str.
II 158804
34. Részeg nyár / Hamza Humo. - [Budapest] : Európa, 1968. - 171 str.
I 154097
35. Kísértő igazság / [fordította Csuka Zoltán... [et al.]. - Budapest : Európa, [s. a.]. - 221 str.
I 154163
36. Egy esep spanyol vér / Miloš Crnjanski. - Budapest : Szépirodalmi Könyvkiadó, 1970. - 192 str.
I 155201
37. Út a paradicsomba / Miroslav Krleža. - Budapest : Európa, [s. a.]. - 133 str.
II 164714
38. Csillagpor / [Csuka Zoltán műfordításai. - Budapest : Magvető, 1971. - 405 str.
III 156276
39. Az erőd és foglya / Meša Selimović. - Budapest : Európa, 1972. - 557 str.
I 154375

40. Čarnojević naplőja / Miloš Crnjanski. - Budapest : Európa, 1973. - 131 str., [6] listova s tablama u boji
I 154575
41. Kri v plamenih / v madžarščino prevedel Zoltán Csuka=fordította Csuka Zoltán. - Murska Sobota : Pomurska založba ; Budapest : Európa, 1974. - [128] str.
II 57124
42. France Prešeren versei / [válogatta és a bevezetőt írta Josip Vidmar. - Budapest : Európa ; Murska Sobota : Pomurska založba, [1975]. - 119 str.
I 154840
43. Adriaí tengernek múzsája / [válogatta és fordította Csuka Zoltán]. - Budapest : Európa, 1976. - 332 str.
II 162437
44. Az ész határán / Miroslav Krleža. - Budapest : Európa, 1976. - 383 str.
I 154918
45. Hegyek koszorúja / Petar Petrović Njegoš. - Novi Sad : Forum, 1976. - 281 str.
III 406609
46. Maros menti ének / Milorad Janković. - Budapest : Európa, 1977. - 536 str.
II 162688
47. Feketerigó / Gustav Krklec. - Budapest : Európa, 1977. - 152 str.
I 155045
48. Hegyek koszorúja / Petar Petrović Njegoš. - Novi Sad : Udruženje kolekcionara Jugoslavije, 1977. - 281 str.
MB 148
49. Mária szeretetháza / Ivan Cankar. - Murska Sobota : Pomurska založba, 1979. - 135 str.
II 163225
50. Haragban a világgal / Ivo Andrić. - Újvidék : Tankönyvkiadó Intézet, 1979. - 143 str.
II 163221
51. A dervis és a halál / Meša Selimović. - Bukarest : Kriterion, 1981. - 405 str.
II 164402

52. A Mikrokozmosz fénye / Petar Petrović Njegoš. - Budimpešta : Preduzeće za izdavanje udžbenika, 1982. - 191 str.
II 166844
53. Híd a Drinán / Ivo Andrić. - Budapest : Európa, 1982. - 513 str.
II 164478
54. Omér pasa / Ivo Andrić. - Budapest : Európa, 1984. - 284 str.
II 164658
55. Kővé vált altatódal / Stevan Raičković. - Újvidék : Forum, 1989. - 191 p.
III 158616
56. Ithaka / Miloš Crnjanski. - Újvidék : Forum, 1993. - 118 p.
III 158833
57. Ének délben / Veljko Petrović. - Újvidék : Forum, 1994. - 140 str.
III 159028
58. Híd a Drinán / Ivo Andrić. - Budapest : Európa : Interart, 1994. - 466 str.
II 166364
59. Katakombában / August Cesarec. - [Budapest] : Ifjúsági Könyvkiadó, [s. a.], - 70 str.
I 153191
60. Örökös vándorlás / Milos Crnjanszki. - Budapest : Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, [s. a.], - 285 str.
II 150574

УРЕДНИШТВА, ПРЕДГОВОРИ, ПОГОВОРИ

61. Út : aktivista folyóirat / szerkeszti Csuka Zoltán. - 1. évf., 1. sz. (1922)-4? évf., 1? sz. (1925?). - Novi Sad : [s. n.], 1922-1925? (Novi Sad : Szuppek-Jovanovity és Bogdano). - Ilustr.
Mk 152
62. Képes Vasárnap / szerkeszti Csuka Zoltán. - 1. évf., 1. sz. (1928)-17. évf., ? sz. (1944). - Noviszád : [s. n.], 1928-1944. - Ilustr. ; 32 cm
II III 7875
63. Vajdasági Írás : a jugoszláviai magyarság egyetlen irodalmi folyóirata : a "Képes Vasárnap" irodalmi melléklete / szerkeszti Szenteleky Kornél. - 1. évf, 1. sz. (1928)-2? évf. 13? sz. (1929?). - Subotica : [Szenteleky Kornél], 1928-1929?. - 22 cm
II II 8118

64. Kalangya : irodalmi folyóirat : Szenteleky Kornél és Csuka Zoltán alapítása / szerkesztik Szirmai Károly és Kende Ferenc. - 1. évf., 1. sz. (1932) - 13. évf. ? sz. (1944). - Novi Sad : Uránia, 1932-1944. - 23 cm
II II 7608
65. Láthatár : tájékoztató az irodalmi és művészeti élet eseményeiről : az összes magyar nyelvterületek irodalmi életének figyelője / szerkeszti Csuka Zoltán. - 1. évf. 1. sz. (1933)-12. évf., 8? sz. (1944). - Budapest : [s. n.], 1933-1944. - 25 cm
II III 7283
66. Kisebbségi körlevél : nemzetiségi-szemle : a Pécsi Egyetemi Kisebbségi Intézet közleményei / szerkeszti Bédi Imre. - 1. évf., 1. sz. (1937)-8. évf., 3/4? sz. (1944). - Pécs : Egyetemi Kisebbségi Intézet, 1937-1944. - 24 cm
II II 7569
67. Jugoslovensko-Madjarska revija = Magyar-Délszláv Szemle : tromesečni časopis za jugoslovensko-madjarsko kulturno zблиženje / odgovorni urednik Zoltán Csuka. - 1939, 1-1941, 5. - Pécs : Zavod za Međunarodno Pravo, 1939-1941. - Ilustr. ; 24 cm
II II 446
68. Déli Csillag : a Magyar-Jugoszláv Társaság irodalmi és művészeti folyóirata / szerkeszti Csuka Zoltán ; felelős szerkesztő Haraszti Sándor. - 1. évf., 1. sz. (1947)-2?. évf., 5? sz. (1948?). - Budapest ; Beograd : [Magyar-Jugoszláv Társaság], 1947-1948?. - Ilustr. ; 29 cm
II III 7021
69. Kéve / egybegyűjtötte Csuka Zoltán. - Novisad : Képes Vasárnap, 1928. - 92 str.
II 150638
70. Délvidéki elbeszélők válogatott munkái / összeállította és a bevezetést írta Csuka Zoltán. - Budapest : Magyar Népművelők Társasága, [1942]. - 96 str.
II 154299
71. Szenteleky Kornél irodalmi levelei / sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Bisztray Gyula és Csuka Zoltán. - [Bibliofil kiad.]. - Zombor ; Budapest : Szenteleky Társaság, 1943. - 403 str., [2] str. s tablama (fotografije), [2] lista s tablama (faks.)
III 152283

72. Budimpeštansko proljeće / Ferenc Karinti. - Sarajevo : Narodna prosvjeta, 1958. - 374 str.
II 428803
73. Pjesme / Ady Endre. - Osijek : Savez Mađara SR Hrvatske = Eszék : A Horvátországi Magyarok Szövetsége, 1978. - 143 str.
II 72841
74. U kolo / uredio Milutin Stevanović. - [Budapest] : Demokratski savez Južnih Slovena u Mađarskoj, [s. a.]. - 159 str.
II 43136

ЛИТЕРАТУРА

75. Подвиг Золтана Чуке / Младен Лесковац. У: Летопис Матице српске. - 146, 406, 1 (јул 1970), стр. 91-95.
II 951, ПМС II 1
76. Csuka Zoltán / Czine Mihály. - Pécs : Pécsi Szikra Nyomda, 1975. - Str. 1-21.
P. o.: Jelenkor, 1975, október-novemberi szám
III 157151
77. Zoltan Čuka / Imre Bori. U: Književnost jugoslovenskih Mađara / Imre Bori. - 2. izd. - Novi Sad : Matica srpska, 1979. - str. 107-110.
II 75640
78. Золтан Чука на теразијама времена : поводом његовог осамдесетог рођендана / Шандор Пал. У: Летопис Матице српске. - 157, 428, 6 (дец. 1981), стр. 954-960.
II 951, ПМС II 1
79. Csuka Zoltán / Harmat Béla. - Szentendre : Pest megyei Művelődési Központ és Könyvtár, 1982. - 159 str., [1] list sa slikom Zoltana Čuke
II 167631
80. Zoltán Csuka - most Mađarske i Jugoslavije. - Zagreb : Nacionalna i sveučilišna biblioteka, 1984. - 19 str.
III 81464
81. Múlt és jövő között / [szerkesztette Mogyorósi Erika. - Érd : Csuka Zoltán Városi Könyvtár, 1991. - 87 str.
I 156061

82. Золтан Чука / Душан Попов. У: Добар дан писци / Душан Попов. - Нови Сад : аутор, 1991. - стр. 26-31.
II 418425
83. Човек са две домовине / Стеван Лањи. - У : Дневник. - Год. LV, бр. 17760 (7. јул 1996). - стр. 13
II V 514
84. Звоњава нових богова : YU-мађарски авангардисти : Золтан Чука ... / избор и превод марија Циндори-Шинковић. У : Авангарда. - 1, 1 (16. новембар 1997), стр. 111-113
II III 17754
85. Csuka Zoltán könyvei előtt / Bori Imre . U : Írók, események, jelenségek / Bori Imre. - Újvidék : Forum, 1997. - str. 180-181.
III 159192
86. Folyó helyett híd (Csuka Zoltán) / Juhász Géza. U : A fordulat utáni forgatagban / Juhász Géza. - Szabadka : Szabadegyetem, 1999. - str. 156-160.
II 441103
87. Téli közbjáték / Utasi Csaba. U: Csak emberek / Utasi Csaba. - Újvidék : Forum, 2000. - str. 45-46.
II 441141
88. Tűzharang. Csuka Zoltán versei. A Kalangya kiadása, Novi Sad, 1933 / Szenteleky Kornél. U: Új lehetőségek - új kötelességek / Szenteleky Kornél. - Újvidék : Forum, 2000. - str. 152-156.
II 442607

MŰLT ÉS JÖVŐ KÖZÖTT

CSUKA ZOLTÁN
1901-1984

(Megjelent szertekeletű kiadványok fordulatjában)

ЗОЛТАН ЧУКА
1901 - 1984

Издавач
Библиотека Матице српске
Нови Сад
Матице српске 1

Уредник
Миро Вуксановић

Аутори Каталога
Ксенија Светличић и Петер Хајнерман

Припрема
Ксенија Светличић

Умножавање
Миранда Бадњар

Повез
Милорад Родић

Тираж
60 примерака